

Tiszántúli református lelkész-önéletrajzok

I. kötet

EDITIONES ARCHIVI DISTRICTUS REFORMATORUM TRANSTIBISCANI XVIII.

**TISZÁNTÚLI REFORMÁTUS LELKÉSZ-ÖNÉLETRAJZOK
1942-1944**

**A Tiszántúli, Királyhágómelléki és Kárpátaljai Egyházkerületek
lelkészeinek emlékezete**

I. kötet

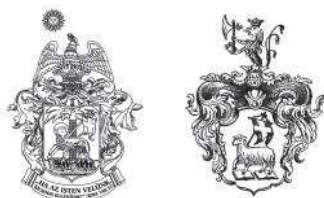
Szerkesztette: Szabadi István

Az eredeti kéziratokat átírta:

Farkas Zsolt, Fodor Krisztina, Garas Norbert, Németh Irén

A szerkesztésben közreműködött és a mutatót összeállította:

Emódi András

A Tiszántúli Református Egyházkerület Levéltárának
és
a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Levéltárának
közös kiadványa

DEBRECEN – NAGYVÁRAD
2016

EDITIONES ARCHIVI DISTRICTUS REFORMATORUM TRANSTIBISCANI XVIII.

Felelős kiadó: Szabadi István

A megjelenést támogatta:

EMBERI ERŐFORRÁSOK
MINISZTERIUMA

ISBN 978-963-8209-23-8 I. kötet

ISBN 978-963-8209-24-5 II. kötet

ISSN 1417-4928

Nyomdai munkálatok:
PENTAPRINT - Bihar

Bevezetés

Az emlékirat, önéletírás, napló sajátos műfaj, valahol irodalom és történelem határán, de nagy a jelentősége az alig művelt vallásszociológia, szociográfiai szempontjából is. Felbecsülhetetlen érték a nemzet önismerete, önbecsülése végett, és ugyanez igaz egy kisebb közösségre, jelen esetben a református lelkészársadalomra is. Jelen kiadványunk, ez a gyűjtemény lelkészeink emlékezetét mutatja fel, őrzi meg az utókor számára.

Református kánonaink az egyház hét hivatala közül az első helyre a prédikátorokat állították, akik *„tanítói és vezetői a népnek”*. Az egyháztörténészek ezt a felfogást Méliusz Juhász Pétertől eredeztetik, aki szerint *„a lelkipásztorok csillagok, a világ világossága, a föld sava”*, mert *„nem a juhok a pásztort, hanem a pásztor tereli a juhokat”*. A prédikátort azonban soha nem azonosították az egyházzal, mert tanítása szerint nem áll a gyülekezet felett, annak csak kiemelkedő tevékenységre hivatott tagja. A hitélet ápolása és az iskolaügy terén a vezetés az ő kezében van, személye tehát szorosan kötődik az eklézsiához, nála nélkül az csonka maradna. Ez a küldetéses hit érződik újra meg újra a lelkészi önéletrajzokból is. Az önéletírások tanulmányozása az általános vallástudomány eszközének is tekinthető. Az erdélyi emlékiratok egyik kiadója, Kemény Katalin szerint az önéletírás, emlékirat szükségszerűen vallási műfaj, ugyanis *„a megörökítés vágya lehet lelki szükség, amely... egyszerűen abból a törekvésből születik meg, hogy az író saját élményeit jobban és tovább tudja szemlélni, ha azokat megfogalmazott, végleges alakban rögzíti... Az önéletírás szellemi feltételei sorában a magábaszállás az első hely...”*

A Tiszántúli Református Egyházkerületi és Kollégiumi Levéltár I. 8. d) jelzetű állaga tartalmazza azt a lelkipásztori személyi adattárat, melynek kialakítását Soós Béla, a kiváló egyháztörténész professzor, valamint 1938-1945 között az egyházkerület levéltárnoka kezdeményezett. 1941-ben tett javaslatot egy olyan adattár kialakítására, amely a tiszántúli egyházkerületben élt és élő valamennyi lelkész, lelkészjellegű egyén, lelkészi családtag lehetőség szerinti pontos adatait tartalmazza. A 6712/1941. számú püspöki körlevél (Révész Imre aláírásával) elrendelte az anyakönyvekben feljegyzett adatok kigyűjtését, s mivel ezek sokszor szűkszavúak, kérte, hogy az anyaggyűjtést végző lelkész, amennyiben ezt hajlama és kedve megengedi, részletes önéletírással gazdagítsa az adattárat. Az összegyűjtött anyagot az egyházkerület levéltárának kellett megküldeni.